

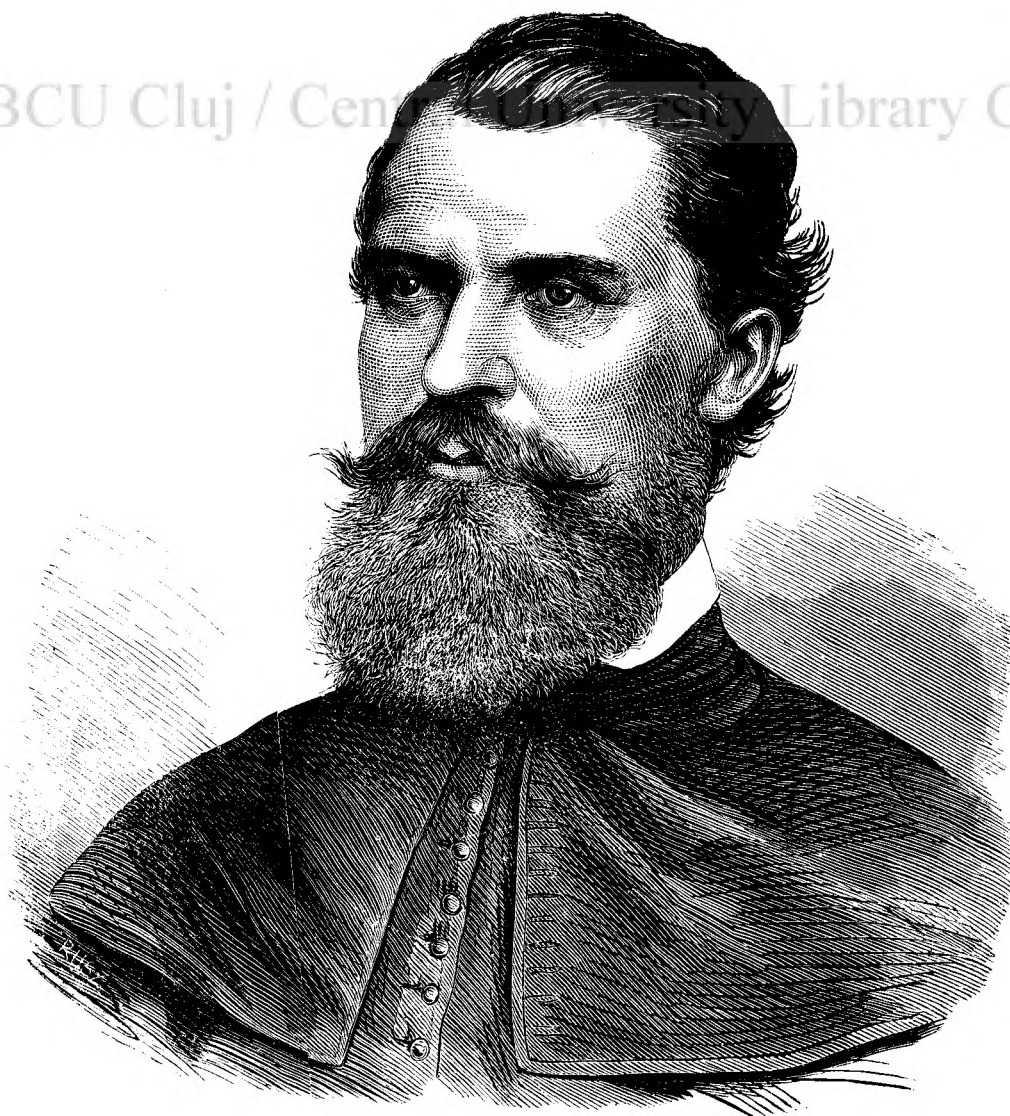

Numerul 3.

Oradea-mare 18/30 ianuarie 1898.

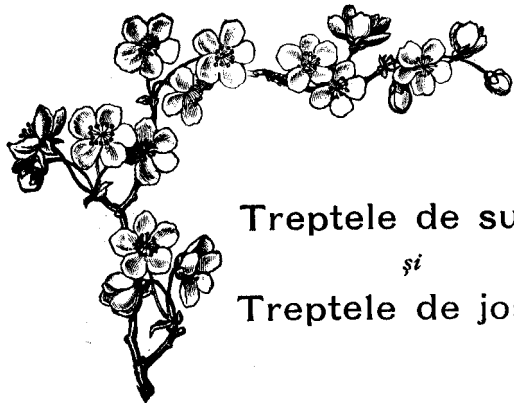
Anul XXXIV.

BCU Cluj / Centru de Cercetare Bibliotecară Cluj

EPISCOPUL MICHAÏL PAVEL.

(Portret din 1872.)

Treptele de sus și Treptele de jos.

*Pe zid e-o scară atârnată :
E mult de când a fost lucrată
De jos și până la un loc,
Cum ar veni cam la mijloc —
Murdare-s treptele, tocite,
De mult ce-au fost mereu suite.*

*Iar treptele de sus, sînt toate
Curate-atît pe cît se poate,
Căci nu prea mult urcate-au fost
În al nevoilor greu rost, —
De-aceea-s mîndre foarte tare
De-asemena împregiurare.*

*Așă truția lor le face
Adese ori să nu dea pace
Colegilor de jos, rîdînd
De murdăria lor de rînd
Și lăudându-se pe ele
Că sînt și sus și curățele ;*

*Că, chiar vre unul dacă vine
La ele sus, când se cuvîne,
Își lasă tot acolo jos
Ori ce-ar ave murdar, soios, —
Căci este scris, — și să se știe, —
Ce-i sus, în cinste va să fie.*

*Săracele de jos, fac toate,
Ele-ar ave răspunsul poate ;
Dar dacă 'n ele îl gîndesc,
Să-l spună ați nu îndrăxnesc ;
Când soarta li-i atît de crudă,
De-ar spune, — cine să le-audă ?*

*Dar iată-um înțelept sosește
Și scara 'ntreagă o suceșce,
Așă că susul vine jos,
Pe neașteptate, sâncelos,
Pentru trușaș cu umilire,
Pentru smerit cu răsplătire.*

N. RADULESCU-NIGER.

Din Valcele.

Căntece populare de Ch. Rosesou.

— Recensiune critică. —

Poesia poporană nescrisă incetează de a se mai produce în aceeaș măsură, în care se înmulțeșce și se respândeșce poesia literară. Creațiunile geniului național, cari în timpuri de ignoranță par a fi productul întregului popor, prin cultură se individualizează și poartă de aci înainte caracterul persoanelor de la cari vin ; bine înțeles, ele rămân în acelaș timp cu atît mai naționale, cu cît sînt mai bune, mai originale. În multe poesii literare se poate vedé firul, prin care lucrerea poetică a autorului se leagă de poesia poporană. Dar la nici un scriitor această înrudire cu poporul nu se vede mai plină și mai adevărată ca la Alecsandri și Coșbuc cari, luminați prin cultura primită în școli și prin studiul literaturilor străine, au ramas tot poeți poporani. Pentru aceasta înse, pe lângă un înalt grad de erudițiune și o inteligență superioară, se cere și un mare talent poetic. Fără știință, care este ea ônsaș un izvor de inspirațiune și fără educațiune literară, poetul poporan sau rămâne necunoscut și produsele lui devin proprietate comună a poporului ; sau, dacă știe serie, înse n'a fost părținit de soarte să-și poată câștigă o cultură mai înaltă, și caută să-și pună în scris gîndirile și simțemintele sale, el va fi adevărat poet numai atunci, când se va desbrăcă de educațiunea sa superficială și, rămânînd popor, se va inspira de musa poporului. Ca exemplu ne poate servi cartea dlui Ch. Rosesou, „Din Valcele“. Este un volum de 122 de pagine, doine, hore și alte căntece. Autorul, om din popor, fără multă cultură, fire poetică și înzestrat de la natură cu darul cîntării ca mai toți poeții poporani, avînd a se luptă de tîner cu greutățile și nenorocirile vieții, își găsiă mîngăierea în cîntare și adeseori își compunea singur căntecele din dorul seu și din florile ce găsiă în calea sa.

»Și din doruri ardețoare,
Din suspine sdrobotoare,
Mi-am făcut
Un colan de pietri grele,
Presărat cu lacrimile
Și țesut
Numa 'n fire de negreală,
Din a inimci urzeală
Peste tot.
Și din flori voios mi-aș face
Un manunchiu, că mult îmi place ;
Dar nu pot . . .

Autorul simte în sine inspirațiunea poetică ; dar, trăind în condițiuni puțin favorabile literaturii, tocmai cunoșcințele sale, cari îl deosebesc de poporul fără nici o știință de carte, îl fac siliicios.

»Sînt poet, dar . . . ce voiu face
Într'o lume de poeți ? . . .

Mie dați-mi fluerașul,
Dați-mi scumpa mea favoare,
Să domnesc, să leagăn codri,
Sus la Jiu, la trei isvoare,
Lângă malul spumegos.

Și, inspirat de fluerul seu, ca un om care, într'un loc cunoscut și familiar lui, se simte la largul seu, poetul scrie : *doina fluerului, dorul voinicului, pentru frații săi de peste munte, cioșii, hora răsboiului, hora Rahorei, hora Vidinului* imitată în parte după hora de la Plevna a lui Alecsandri, *resăritul soarelui spre mare, calendariul țigamului*, și alte cântece, pline de adevărată poezie. Ca probă ne pot servi următoarele versuri :

»Fluerașul meu iubit,
Frățior nedespărțit,
Cât mi-a fost viața grea,
Cât a fost de tristă ea,
Nu trăiam nici un minut,
Dacă nu te-aș fi avut.

Câte lacrimi am versat,
Peste câte rele-am dat,
Șcie numai Dumnezeu,
Și tu fluerașul meu.
Tu 'n tot locul m'ai urmat,
Tu, singur m'ai mângăiat.

Când evenimentele de la 1877—8 emoționau toate inimile și când, dintre poezii literați, aproape numai Alecsandri spunea în limba poeziei gândul și palpitările inimii unui popor întreg, pe atunci necunoscutul cântăreț din Oltenia cântă și el hore naționale ca cea următoare :

Foaie verde de lăptucă,
Sună trîmbița de ducă ;
Bate toba 'n depărtare
Și ne cheamă la hotare.
Hai voinici să mai jucăm } bis
Și pe urmă sa plecăm. }

Cântă bine, lăutare,
Să se 'ntindă hora mare ;
Trage 'n coarde cu mînie,
Că pornim la bălăie.
Trageți hora și-om jucă. } bis
Uite-așă și iar așă. }

Foaie verde, iarbă mare,
Sai, Române, la hotare ;
Lasă doina și cavatul
Și-ți închinga armăsarul.
Sai, Române, ca un smeu, } bis
Să te ție Dumnezeu ! }

Auți tunul cum vuesece,
Turcul laie și robeșce,
Lele!.. maică, ce urgie
Se găteșce să ne vie!
Sai, Curcane, da cu foc, } bis
Nu lasă pe Turc de loc! }

Mei bădiță, mei Muntene,
Mei fârtate Moldovene,
Hai la Dunărea cea lată,
Să 'nfruntăm moartea turbată ;
Și-acolo om tot jucă, } bis
Uite-așă și iar așă, }

Hai să dăm un iureș mare
Colo 'n partea despre soare,
Unde lumea îngrozită
E de Turci măcelărită.
Hai să facem pe păgân, } bis
Să cunoască pe Român. }

Turcule, haită cumplită,
Plevna bine e 'ntărită ;
Dar să fie cât de tare,
Să fiți cât nisip în mare,
De Români tot nu scăpați, } bis
Căci ei zînt șoimi din Carpați. }

1877 august 3.

Ce e drept, sînt și multe versuri rele în acest volum. Mai de câte ori autorul își uită fluerul seu și încearcă să ia lira poetului literat, și mai ales când înlocuește frumoasa și plastica limbă poporană cu neologisme, o scrințeșce. Ca probă să luăm numai doue exemple :

Uitat-a Europa, giganta dictatoare,
Când spada musulmană luciă la capul ei?
Când calul din deșerturi călcă tot sub picioare,
Și numai noi, Românii, luptam ca niște smei?

Congresul... Europa, aderă la hoție ;
Nimeni nu se opune avidului Muscal,
Admit cu toți tăierea frumoasei Români!
Justiție mînjită!... sinistru tribunal!

Simțemîntul național de indignațiune pentru luarea Basarabiei mici, în urma răsboiului de la 1878, este demn de toată lauda. Dar forma?! Articol de jurnal în versuri. Asemenea puteau rămîne afară multe altele.

Câtă deosebire între aceste versuri de reu gust și între următorii cântec, poporal în toată Oltenia :

La Jiu, la trei cismele.

Multe locuri sînt subt soare,
Multe câmpuri roditoare,
Multe ape curgătoare
Și dumbrăvi rîcoritoare ;

Dar nici câmpuri cu ogoare,
Nici dumbrăvi rîcoritoare,
Nu găsești aici sub soare
Ca la Jiu, la trei isvoare.

Frunză verde, iarbă mare,
Am călcat zece hotare.
Și pe noapte și pe soare,
Și pe ger și pe ninsoare.

Frunză verde, mac învult,
Dela Prut până la Olt
Și de-acî peste Gilort
Am umblat pămîntul tot.

Frunză verde, grâu mînit,
Tot umblînd am ostenit,
Dar loc dulce de privit
Ca la Jiu n'am mai găsit.

Frunză verde, trei lălele,
Craiovene, dragă lele,
De te muștră gânduri rele,
Hai la Jiu, la trei cismele.

Că e apa fermecată
Și cu fier amestecată;
Când apuci de bei odată,
Te faci piatră nestimată.

Foaie verde flori mărunte,
Jiiule, voinic de munte,
Mândră salbă ai pe frunte
De livezi, sălcii și plute;

Foaie verde de bujor,
Jiiule, smeu călător,
De ce nu sînt eu un nor,
Să te sorb și-apoi să mor?!

Jiiule, pînă oiu muri,
Tot la tine, m'oiu gândi;
Și când n'oiu puté vorbi,
Chiar în soaptă ți-oiu sopli:

«Foaie verde de dudău,
Jiiule, pe malul teu,
Dare-ar bunul Dumnezeu
Să rămăie dorul meu!»

Dacă modestul cântăreț al Jiiului n'ar fi făcut decât acest singur cântec și ar fi fost destul să ne lase o neuitată amintire. Căci toți simțim poezia vieții și a naturii, macar odată, în tinerețe; dar foarte puțini, numai cei aleși, o știu spune. Și bine e, frumos e să poți spune ceea ce simți și cugeți, în limba îngerească a muselor, în poezie, în muzică sau în altă artă. Oare poezia nescrisă a poporului, de multe ori atât de admirabilă, nu e compusă tot astfel de poeți necunoscuți, fără chinuitoarea ambițiune a gloriei, înse căror soarta și nevoile vieții nu le permit să rămână poeți în toată viața și să trăiască servind numai la altarul lui Apoline?!

Ori cum, cu rezervele făcute, doinele și horele dlui Rosescu, venite din o inimă sănătoasă și românească, sînt de preferit așa ȕiselor poezii ale multor tineri cu simțeminte bolnave și cu idei necoapte sau rătăcite, cari degradează arta poeziei făcînd din ea o unealtă de existență sau mijlocul de a-ș satisface o ambițiune neîntemeiată.

M. STRAJAN.*

Se ȕice că domnul Cutare este un orator așa de vestit, încât câștigă chiar și doué mii de franci pentru pledarea unui proces.

— Asta nu e nimic. Eu cunosc un tînăr care a câștigat 200.000 de franci numai pentru doué vorbe pe cari le-a rostit.

— Nu glumești?

— Vorbesc serios. A spus: „te iubesc!“ unei fete bētrâne bogate, și ea l-a luat numai decât de bărbat.

* Salutăm cu bucurie pe distinsul profesor din Craiova în coloanele revistei noastre, la care înainte cu un pătrar de secol colaborase cu tot zelul și devotamentul tinereței.

Red,

Schițe din Italia.

R o m a.

(Urmare.)

Acum să continuăm unde am întrerupt, adecă cu bisericile, cu sfințele lăcașuri ale lui Dȕeu. Ori-cine a fost în Roma, sigur că și-a aflat acolo vre-un *point d'honneur*, și sosind acasă vorbește despre acela ca despre cel mai frumos suvenir. Așă e și nu altcum, și eu, nu numai un *point d'honneur* mi-am aflat, ci mai multe, dintre cari înșir în locul prim: Biserica Sântului Petru.

San Pietro in Vaticano.

De la San Pietro în Montorio, unde m'am delectat în panorama admirabilă a cetății eterne, luând direcțiunea apei lui Trăian, am sosit în piața dinaintea bisericii celei mai mari în lume. Aici în mijlocul pieței se înalță falnic doué fântâni superbe. Am stat între aceste doué fântâni neșciind ce să admir: Să admir florile arginții ce se formează în spumele produse de căderea apei cristaline, să admir muntele de marmoră ce-mi stă înainte în forma cea mai grațioasă și mai superbă de biserică ori obeliscul de granit ce se ridică în mijlocul pieței, sau piața ênsaș încungiurată la doué părți cu foișoare în formă de elipsă, cari stau pe 284 colonne ori mai bine ȕis colonade de stil doric. Colonnele sînt câte patru într'un șir și astfel distanța dintre ele formează 3 foișoare. Fiecare columnă e de o așă grosime, că abia 3 oameni ar puté a-o cuprinde de odată. Piața aceasta formează fala și ambițiunea din afară a bisericii, e opul lui Bernini. Obeliscul ce se înalță în mijlocul pieței a fost adus de Caligula din țara piramidelor. La început a fost aședat într'un circus și numai în an. 1586 s'a aședat aici. Timp de 4 luni a trebuit arhitectului Fontana până ce cu 800 oameni și 150 cai l-a transferat, și nu e mirare, fiind greu de 326.784 kg. În cartea: „Guida metodica di Roma“ referitor la transportarea obeliscului colos am cetit următoarea istorioară: Pontificele înainte de ce s'au apucat de lucru, a celebrat o liturghie solemnă, dând binecuvîntarea sa asupra arhitectului și a muncitorilor; după aceea sub pedeapsă de moarte a oprit, că sub durata muncii nime să nu grăiască nici o vorbă. Mulțime imensă de oameni erau de față, s'a pus în mișcare mășinariile, s'a ridicat colosul, funiile de greutatea cea mare erau să se rupă, câteva momente și nenorocirea teribilă s'ar fi întemplat, dacă un lucrător — de și eră oprit sub grea pedeapsă — n'ar fi strigat: „Apă la funii“ și așă prin curajul și sfatul dat la timp a scăpat sute de oameni de la moarte; drept ce pontificele nu numai că nu l-a pedepsit, ci i-a dat lui și urmașilor lui, ca în duminica Floriilor să vîndă stălpări de fenici în bisericile din Roma.

Obeliscul colosal și acum e întocmai ca pe timpul lui Caligula, numai inscripțiunea lui e alta, e creștină și anume: Christus vincit, Chr. regnat, Chr. imperat. Chr. ab omni malo plebem suam defendat! (Christos învinge, Chr. domnește, Chr. poruncește, Chr. apără de tot reul poporul seu). Piața aceasta superbă cu drept cuvînt o putem înșiră între zidirile de minune ale lumii.

Acum să întrăm în cea dintăiu biserică a lumii și să ne plecăm cerbicea înainte religiei care în

PĂCATUL ȘI NEVINOVĂȚIA.

locut idololatriei păgâne din vechime ne-a condus la cunoștința unui Dumnezeu adevărat, și care a introdus în lume o morală nobilă, o morală ca aceea, care pe fiecare om îl ridică la una și aceeași demnitate. Să ne plecăm înaintea evlaviei, care progresând de braț cu știința și arta a ridicat unui Dumnezeu adevărat o casă ca și aceea, asemenea căreia nu s'a ridicat lui Dumnezeu nicăieri în lume.

Totul în una considerat, în biserica aceasta e atât de armonice, că de înălțat, de laudat și de admirat află în ea mult, foarte mult, dar de criticat nimic. Frumsețea armonică în toate ale sale dimensiuni ne prezintă aici foarte la loc icoana de glorie a bisericii.

Biserica sflui Petru din Vatican e mai pompoasă ca cea de odinioară a lui Solomon din Ierusalim și e mai grandioasă ca ceea a sântei Sofia din Constantinopol și mai sumptuoasă decât ori care biserică din lumea păgână din vastul și puternicul imperiu roman. Triumfează biserica aceasta în acel loc, unde sub dominația tiranului Nero eră circul în care primii martiri ai creștinismului erau aruncați de pradă animalelor sălbatice. Aici în acest loc au văpsit sângele martirilor arena circului, tot aici zac și osămintele pescariului sărac, ale lui Sf. Petru, deasupra căroră a zidit pontificele Anaclet cea dintău capelă modestă. Tot aici a zidit și Constantin Marele prima basilică. Locul acesta e primul și cel mai însemnat în istoria creștinătății. Zidirea primă inse n'a fost indetulitoare și așa pontificele Nicolau V (1447) pe ruinele basilicii prime a făcut plan pentru alta mai grandioasă și mai spațioasă, dar planul făcut numai de Iuliu II s'a dus în deplinire, care în 1506, fiind de față 55 cardinali, au pus peatra fundamentală. Ce n'a putut inse indeplinii o generațiune de oameni, a putut a doua, a treia și celelalte următoare.

Oameni, generațiuni întregi au dispărut de pe fața pământului, dar a ramas opul măreț, opul mai peren decât ferul și decât arama. Abia Urban al VIII în 1626 a putut fi fericit de a sânti biserica aceasta. Iar și după aceea încă multă vreme au lucrat la ea, așa că numai sub Piu VI (1775) s'a terminat de tot, întocmai cum o vedem astăzi. Așa dară 270 ani a trebuit până s'a zidit prima biserică din lume, și afirmative ar fi costat 70 milioane florini. D'abună seamă că pe timpurile acele budgetul pentru miliție și câte alte budgete vor fi fost încă în leagăn.

La istoricul espus pe scurt, pentru ca să-și forfoeze o idee mai clară despre mărimea acestei biserici și aceia cari încă n'au vădăut-o, nu aflu de superfluu a mai adauge și datele aceste: Biserica e în formă de cruce, naea din mijloc e de 195 metri înngă. Ceealaltă nae, care stă în formă de cruce, e de 145 metri. Iar a treia nae, de câți metri poate fi, n'am putut afla, apoi eu ca s'o măsor n'am avut nici timp, dar nici voe. Cupola de 133 metri înaltă. Partea internă peste tot e de 15.160 metri pătrați. Calculând așa dară că trei persoane pot sta pe teritoriu de 1 metru pătrat, ajungem la conclusiunea, că în biserica Sflui Petru încap de odată 45.480 oameni.

Să aruncăm câteva priviri mai în detali în launtru. De loc ce am urcat treptele colosale, sântem într'un foisor cu colonne grandioase, aici stă statua lui Constantin și a lui Carol cel mare, amândoi acești mari domnitori sânt eternisați călare, de meșterii Bernini și Cornacchini.

În biserică putem intră pe cinci uși sau mai bine dis porți, pe a cincea din partea dreaptă, numită Porta

Santa, nu se poate înt. decât numai odată în două-deci și cinci ani, fiind deschisă numai cu prilejul iubileului, și acum eră zidită; apoi cea de bronz din mijloc stă deschisă numai la sərbători mai mari, așa dară totuș numai pe patru și nu pe cinci locuri am putut intră, pentru că fiind sərbătorile Paștilor și cea din mijloc eră deschisă.

Aruncând o privire, cu profundă atențiune observi, că fiecare altar, figură, obiect șcl. în respectul mărimii stau într'un raport de o admirabilă armonie cu întregul. De loc la intrare observăm o lespede mare rotundă din piatră de porfir. Aceasta e de însemnătate istorică, fiind că aici ingenuchiă odinioară împăratul și Papa, și împăratul înainte de încoronare dicea creudel. Figurile ce represintă ângerii, cari țin basenul cu apa sântită, din poartă priviți, și se par că sânt niște băiați mici și în apropiere observi numai, că sânt de mărimea unui om, așa e omul aici cu toate cele ce vede.

Grăbind înainte am ajuns în mijlocul bisericii, unde pe patru colonne grandioase se ridică cupola, acest cap de operă a lui Michel Angelo, e un adevărat ideal al arhitecturii italiene, căreia artistul creator cu puterea talentului seu i-a știut da o formă maiestooasă și fascinantă, ai gândi că pluteșce în aer și privită singură e un al doile Panteon. În fiecare columnă, dintre cele patru, este câte o apertură, numită loggia, de unde canonicii bisericii la sərbători mari arată credincioșilor reliquiile de mare însemnătate, cum sânt: o bucată din crucea pe care a fost restignit D. Christos, sulita cu care ostașul i-a impuns coasta șcl. Sub loggia sânt cei patru evangheliști din mozaic. Dintre toate icoanele cari am vădăut aici, mie mi-a convenit mai mult aceste. Așa de ex. evanghelistul Marcu, care își începe evanghelia sa cu cuvintele ce îndeamnă la pocăință, are o mină atât de temerară, plină de insufleire și espresiuni admirabile întru atâtă, că la prima privire te captivează.

Tot aici de asupra mormântului Sf. Petru stă altarul principal, la care numai Pontificele celebrează. De asupra altarului e tabernaculul unic în felul seu făcut de Bernini, susținut de patru stâlpi în formă de spirală și acoperit la înălțime de 28 metri cu un baldachin pompos.

La partea din dreapta a altariului principal e aședată statua sântului Petru de bronz pe un scaun de marmoră. Petru, primul pontifice, ține în dreapta ridicată cheile bisericii, ca semnul puterii de logare și deslegare. Un picior al statuei stă cu ceva mai în afară și se pare a fi mai mic. Atâți credincioși creștini l-au sărutat, îl sărută și azi, de aieve de multele sărutări s'a tocit. De asupra sub baldachin se află icoana Pontificelui Piu al IX, în semn că a domnit ca pontifice mai îndelungat ca Sf. Petru. E de notat, că de asupra și în giurul mormântului sântului Petru ăuua-noaptea ard 112 lampe, și că tot aici este aședată o casetă aurită, în care se află paliile, adeca insigniile, pe cari le trimite pontificele mitropoliților nou denumiți. Cine a vădăut biserica aceasta, poate dice: Am vădăut mărirea lui Dăeu și încă trăiește.

Eu din parte-mi așa me gândesc, că a vedé Roma, acel tesaur plin de glorie și reamintiri, este una dintre cele mai perfecte satisfacții, ce-și poate procură un om, care satisfacție ni s'a încoronat atunci, când în 3 aprilie 1893 am fost fericit a celebră sf. liturghie în biserica sântului Petru din Vatican. A pontificat Înalt Pr. SSa mitropolitul dr. V. Mihály, însoțit fiind de patru

preoți din cele patru diecese române gr. cat. din Ungaria. Am celebrat la altariul din dărătrul celui principal. Nu știam, că oare să ascult intonarea melodioasă a Înalt Pr. S. Sale: Binecuvântată este împărăția T. șcl. ori să me delectez în cântările dulci din strana condusă de cantorul catedralei din Blaș. Nu știam că oare să privesc la mitropoliții și episcopii latini, cari cu pietate, devoțiune și interes ascultau misa celebrată după ritul grecesc, ori să-mi întorc privirea către lumea imensă ce cu fețe întrebătoare și admirătoare ne priviau pe noi și strana noastră.

Este ceva mistic și adânc pătundător în ceremoniile bisericii noastre, este ceva ce grăește la inimă, și doară tocmai pentru aceea este acel „ceva“, pentru că ne înfățișează credința mai bine așa dîcînd prin icoane, decât prin esplicări.

Cine nu-și aduce aminte de impresiunea ce în pruncia sa a produs asupra sufletului seu cultul divin? A cărui suflet nu i l-a cuprins devoțiunea când a pășit vre-odată în biserica întunecoasă? Oare cui nu s'a ridicat în inimă ceva poftă tainică, atunci când îngenuchind înaintea altariului, a început a recită rugăciunile așa cum l-a învățat dulcea sa mamă? și pe lângă aceste aușind cum cântarea sântă, ca o binecuvîntare se reștrînge de pe boltitura înaltă: O atunci, cine nu s'ar simți mîngăiat, cine nu s'ar simți fericit? Astfel de gândiri îmi veniau în biserica sflui Petru.

Pe timpul cât am petrecut în Roma, am fost mai de multe ori în biserica aceasta, și totdeauna am aflat ceva nou, ceva sublim și admirabil. Nu sînt în stare a descrie toate cele vădute aici. Atâtă pot să dîc, că toate picturile, obiectele de artă cioplite, sculpturile și icoanele sînt operele acelor mai mari artiști. Preste lot am admirat spiritul religios înălțat, gloriicator și posternic ce se manifestă aici în alcătuirea, — în zîdirea aceasta. Biserica aceasta nu e proprietatea numai a italienilor, ci a lumii întregi, a tuturor catolicilor.

(Va urmă.)

T. Bulc.

D i c e ?

*Și eu zidiam palate-odată
Din doruri, cânturi și amor —
În cer domniam un rege fabulic,
Vîsînd de-un mîndru viitor . . .*

*Ați brece pustiu, sărac prin lume
Și dorul ultiu s'a sfîrmat . . .
Di ce ruinele-ți, palate,
Cînd ați cădut, nu ma-ugropat??*

TRAIAN MIHAIU.

— Nicule, nu-i faci cadou nimic mamei soacre de diua ei onomastieă?

— I-am făcut astăzi un cadou. I-am cumpărat de la primărie un loc vecinic la cimitir, pe prețul de 300 de lei.

Locotenentul N. — Ei ce ți-a plăcut mai mult la serata musicală de ieri seară?

Locotenentul B. — Fiica maiorului.

H. Sudermann.

Fiul model.

Românește de Caius B.

Pa, eram la mama. — Făr a te cunoașce, îți trimite multe salutări. — A trebuit să-i povestesc o mulțime de dta; — fotografia frumoasei, străinei femei nu a mai luat-o din mână, — te rog nu dî că e lingușire, și 'n sfîrșit mi-a luat-o și a pus-o în albumul familiar. Un lucru înse nu a voit să priceapă, — că cu originalul acestei fotografii poți să fii prietin, făr a fi vorbă de iubire sau căsătorie.

Și de me abăteam de la alusiunile ei ascunse, — îmi apucă capul în mînile ei reci, cu privirea ei de mamă îmi căută pătundător în ochi, — chiar ca și pe atunci, pe cînd eram foarte des suspect de a fi mîncat ciocolata din dulap, — și cu glas lin îmi repetă: „De ce nu vorbești, — vîd că-ți zace ceva la inimă“.

Cu vic plăcere îmi aduc aminte de astfel de momente și crede-mi, îți prinde așa de bine să-ți veđi obositul, amărîtul cap ținut între doue mîni reci de mamă, — cu atît mai mult că și aceasta nu se prea întemplă des, — aproape pe furis. — Dta ca și mine nu ne-am obișnuit de a face șgomot din afectele noastre; „eu sînt a ta, tu ești a mea“, — a simțit-o fără să o mai spunem, și nu a trebuit să înduleim salutările de dimineață și seară cu vre-o declarație de amor.

Doamne mulțumescu-ți că a fost așa! Iubirea între mamă și fiu, după gustul meu, trebuie să fie cu aceeaș rezervă, ca și prietinia între bărbați. Amîndoue prețuiesc numai atunci ceva, cînd poartă caracterul sincerității și sînt fără multe vorbe și esplicări evidente. Și nu mi se pare nimic mai respingător decât sentimentalitatea, cu care se descrie în poezie, — mai ales în drama modernă franceză, — iubirea de mamă sau de fiu. Norii fumului de tîmăie, scînteiași de flacările unei mîngăieri misterioase, — se plînadesc împregiurului unei legături, a cărei măreție și tărie se pricepe numai cînd se lasă desvîlîtă lumina nevinovată a naturalului.

Adu-ți aminte de capitolul nemuritor, al 20-lea, din poveștile de iarnă ale lui Heine, cu viața gingașă și caldă a naturei, — și compară-le cu drăgostirile îndulcite și măestrite ale mamelor din lucrările lui Dumas, sau în Bernard și Jaques a lui Augier!

Cum? Poate cređi că ridicarea modernă la cer a mamelor aduce vre-un bine sexului femeiesc? Te rog, — nu te înșelă! Nu de geaba a stat deia Luteția ca nașă la leagănu ei! Mai de grabă cred că merge mână în mână cu negligarea, care se arată mai întei la bărbați prin desprețuirea suverană a sexului femeiesc, — sau cu espresia mai tăietoare, „a muierilor“. — Bărbatul depravat și blasat, care zidește din favoarea ficărei femei câte o nouă treaptă spre vîrfurile turnului, din a cărui înălțime încearcă să privească peste umăr la sexul femeiesc, — își dă seama că într'un loc trebuie să se oprească, — căci în cas contrar ajunge să calce peste corpul mamei proprii. — Dar el stă, să nu-și rănească de moarte „pietatea“, — cuvînt care în anumite împregiurări esprimă egoismul cel mai rafinat.

Îi dă mamei un loc lângă dînsul, — și sfera jertferei care o aduce vanității sale, o cuprinde și pe dînsa.

Un reprezentant modern până la măduva oaselor, — stimată prietină, îți descriu un tip, care nu se găsește numai în Franța, ci și la noi în Berlin, — întâlnim destui pierde-vară pe câmpul de exercițiu, la bursă, în club, — un bărbat de felul acesta nu cunoaște în înțeles general sexul femeiesc. — El împarte ființele în 3 categorii :

1. Indiferente, — va să zică fără sex. — De aceste se țin eventualele surori, toate fețele din familie bună, de care deja prin naștere ești oprit a te apropiă, — din numărul cărora, de a devenit invalid în iubire, își va alege una de soție ; mai departe toate uritele, slăbănoagele, și cele pline de virtuți — până la impertinență.

2. Mama.

3. „Femeile“. Femeile în înțelesul adevărat al cuvântului, ele, pe care le cunoaște, iubește, și desprețuiește.

Începând cu fata burgesei de 16 ani, cărei îi întinde păharul cu otravă în loc de cupa beuturii fermecătoare a întâieii iubiri, până la „Femme de quarante ans“, care cu ardoare îi soarbe de pe buze cele din urmă remășițe ale unei înclinațiuni palide.

Poate crezi că împărțirea aceasta e nenaturală sau neînțeleaptă ? Îți voi arăta că am dreptate. Ascultă !

Înainte cu câțiva ani se vedea în teatrele din Berlin și sălile de concerte o păreche, care atrăgea atențiunea prin o frumusețe particulară. Nu bărbat și soție, — ci mamă și fiu. — Ea, o matroană, cu părul alb ca zăpada, trecând mlădios peste temple și ureche, cu frunte înaltă și senină, cu ochi mari incungiurați de o boltitură întunecoasă, în cari priviai ca într'o mare de iubire. — El, un bărbat de statură puternică, cu trăsături cuce-

ritoare de frumoase, cu încrețitura lui Jupiter peste sprincene, cu o privire hotărâtă, — care totuși în veci pribegia. Ținuta și manierele de cavalier, — cam adrett, — prea ofițer în rezervă, — scotea la iveală siguranța victoriei ce-i exprimau trăsăturile, și cu blăsare își arunca privirea prin public.

Dar aceasta le place femeilor ! — Și când îl vedeai la braț cu

dama bătrână, prin rîndurile teatrului, îl urmăreau destui ochi frumoși, și mai mult decât pășirea-i impoasantă, felul și raportul delicat față de mamă, au deșteptat între dame interes și admirație. Fiecare mișcare ce-o făcea dicta un fel de respect, — cum se aplecă și vorbea cu densa, cum o servia, — toate erau pline de cel mai gingaș cavalerism și iubire cuvioasă, — o scenă, ce încântă ori ce inimă femeiască. Și de câte-ori ne salutăm, — ne întâlnim noi câte odată în societate, — me ameciau din toate părțile cu întrebarea : „Cine e domnul acesta ?“

În unele cercuri eră foarte cunoscut, aproape prea cunoscut. Avea renumele de a fi fără de margini preferit la dame, și el povestea cu o liniște nobilă succesele sale. Bărbații, firește nu-l prea mistuiau. — Totuși se păziau să-și exprime părerile, — deoarece și cariera i-a

fost tot așa de strălucită ca și înfățișarea. Din o familie nobilă, dar scăpătată, eră funcționar în administrație, din școala celor „fercheși“, cari sunt acú așa la modă. În minister eră bine vădit și aveau speranțe frumoase cu densul.

(Finea va urmă.)

Punte deasupra Ticinului.

SALON.

Vis de iarnă.

(Poesie în prosă.)

Nu »Ție« ... ci »Alteia«.

E urit, urit ... și e iarnă ...
Pământul pustiu, pustiu și ogorul și culmea deșartă
... și codrul fără de cânt ... și lunca fără de flori ...
Pustiu, pustiu ... și urit ... și deșert ...
Vântul șueră lung ... prelung, și vuetă jalnic ...
Întreagă natura urită ce e ... bătrână, și plină
de sbirciuri ... Cum sgribură, dărdăe toată. E frig ...
și-i urit, și pustiu ... și totul e plin de jelire.

Bătrâna cochetă!.. Se uită spre cer ... se roagă,
și cerul se 'ndură ... și cerne mereu ... tot mereu ...
Începe să ningă ... mereu ... tot mereu ...

O pudrează!...

Bătrâna cochetă!.. Vrea iarăș să fie frumoasă
... s'ascundă sbârceli și urit ... vrea iarăș să fie fru-
moasă ...

Dar cerul e sur ... și urit ... și 'n crâng pe o
cracă uscată, doar corbii mai croncâne rar ... și ven-
tul resvuetă lung și plin de jelire ... șueră trist:

Miserere!...

E urit, urit ... și e iarnă ...

Ea stă la fereastră ...
Afară ninge încet ... și fulgii albi îi spulberă
vântul ... și iar îi adună ... se joacă cu ei ...

Ea stă visătoare ...

Și-i albă ... fru ...

Pardon!

Și-i albă ... de pudră, ca câmpul de neauă ...

Bătrâna cochetă!

Afară ninge 'ncet ... și fulgii cei albi îi spulberă
vântul ... și iar îi adună ... se joacă cu ei ...

Și ei i se pare că-s flori ... flori mândre și albe
de tei ... E iar primăvară, și vântul freamătă lin și
spune povești ... eterna poveste a iubirei ... Și floa-
rea de tei iar ninge ... încet ... șișăind ... taman
ca atunci ... Acum sunt treize ...

Pardon!

Acum sunt treisprece ani ...

E mult ... mult de-atunci ...

Dar ce?.. Nici nu-i mult ... e par că acum,
atunci, când întei începă să priceapă: prin frunze, ca
plânsul de vânt, când lin visător aiurează, și ce-i mur-
muitul etern ... și vecinicul freamăt de frunze ...

„Iubire, iubire, iubire!“

O nu-i mult ... doar nu-i mult de-atunci ...

Acum sunt treide ...

Pardon!

... sunt treisprece ani!..

Când ea sta visătoare ... și floarea de tei ninge
... încet ... domol ... șișăind ... Când întei a oftat:
„O vino!.. Tu cel mai frumos muritor de prin
lumi ... O vino!..“

Dar n'a venit încă ...

De-atunci mai oftat-a ea des:

„O vino!.. De și nu chiar cel mai frumos, de
prin lumi ... Dar vino!..“

„Atâta te-aștept!..“

Și nu i-a sosit nici atunci.

Și ani au trecut ... dearëndul ... dearëndul.

Sunt treide ...

Pardon!

sunt treisprece ani!

„Ah vino!.. Ori cât de urit ... numai vino ...
Mi-e dor ... atât mi-e de dor ... și atâta te-aștept ...
numai vino!..“

... și cerul e sur ... și urit ... și în crâng pe o cracă
uscată, doar corbii mai croncâne rar ... și vântul res-
vuetă lung ... prelung ... și plin de jelire și șueră
trist: „Miserere!“ ...

Dar auți . . auți!..

E pare că ropot de cloambe ... e par că pășire
de om ... ori numai vântul să fie?..

Nu, nu ... e chiar pas de om ... iată-l ...

E el ... el ... și vine ... atât de cu dor așteptatul!

E el ... ce frumos e ... ce mândru ... ce tînăr ...

Cu pasul ușor se apropie ... zimbeșce ... ce
dulce zimbeșce ...

„Iubite!“

„Drăguț!“

Și teiul își scutură floarea încet ... și-o ninge
domol ... șișăind peste ei ...

În fine!

El își pune capul ușor la ea pe genunchi ...

Ea îl ia între mâni ... ce micuț, ce drăguț e ...
il stringe cu foc ... și vré ... să-l sărute ...

Hrrrr!..

Ah!.. a fost vis ... aievea ... ce-a fost?..

Marș Muffi!.. Jos!..

Îl bate ... sërmanul cățel ... vaitându-se fuge
sub pat ... și cată să afle ... resonul!..

O da!.. A fost vis!.. ce frumos!..

Acum sunt treide ...

Pardon!

... sunt treisprece ani ...

Eră ... eră primăvară ...

Cu floare de tei ... cu șopot de vânt ... cu frea-
măt de crâng ... cu ropot în văi ... și ...

Iubire, iubire, iubire!..

Acuma-i urit, urit ... și e iarnă ...

Și vântul șueră lung ... prelung ... și vuetă
jalnic ...

Natura urită ce e ... căruntă, și plină de sbîr-
ciuri ... Cum sgribură, dărdăe toată ... E frig ... și
urit ... și pustiu ... și plin ce e totul de jale ...

Bătrâna cochetă ... se uită spre cer ... și cerul
se îndură de ea ... și cerne ... tot cerne într'una ...
Începe să ningă ... mereu, tot mereu ...

O pudrează!..

Bătrâna cochetă ... vré iarăș să fie frumoasă ...
s'ascundă sbârceli și urit și urmele vremii din față ...

Bătrâna cochetă!.. vré iarăș să fie frumoasă!..

Dar cerul e sur ... și urit ... și 'n crâng doar
pe-o cracă uscată, vre-un corb de mai croncâne rar
... și vântul resvuetă lung ... prelung ... și plin de
jelire ... și șueră trist ...

„Miserere!“ ...

Budapesta.

Jubileul episcopului Michail Pavel.

Morala, civilizațiunea și progresul în cultură este devisa veacului în care trăim; aceasta devisa a aflat resunet la toate popoarele europene, a aflat și la poporul românesc, și tocmai în cel mai potrivit timp. Ochiul Provedinței s'a îndreptat asupra noastră și din timp în timp ne-a trimis câte-un bărbat, care inspirat de geniul națiunii și al culturii, a chemat poporul din părțile ungurene la conștiința de sine, la lumină, civilizațiune și cultură. Un atare bărbat a fost pe la începutul secolului episcopul de fericită memorie Samuil Vulcan, care pe lângă conducerea cu grije și erudițiune a diecesei sale de Oradea-mare, a mai îndeplinit și un op măreț de vecnică memorie, opul care s'a manifestat în întemeierea gimnasiului de Beiuș.

Un vrednic urmaș al fericitului Vulcan este și jubilanțul episcop Esc. Sa Michail Pavel, care ascultând șoaptele nobilei sale inime, în restimp de 19 ani de când stă în fruntea diecesei, a lucrat și obsoit mai mult decât ori-care alt bărbat român de poziția sa. Prin guvernarea prudentă a diecesei ș-a câștigat inimile preoților și a fidelilor, prin jertfele aduse pe altariul bisericii și a neamului seu, a mângăiat și ridicat multe și nenumărate suflete zdrobite, a îmbărbătat și încurajat o mulțime de odrasle românești, prin traiul seu modest și prin abnegațiunea sa apostolică a ridicat și înzestrat bisericii și instituțiunii culturale, cari pe veci vor vesti memoria zelosului și bunului Părinte.

Și pentru toate aceste binefaceri, ingrigiri și jertfe, cari aci a le înșiră nu sânt în stare, noi cei ce simțim căldura binefăcătoare a acestora, nu putem să-i aducem alt semn de recunoștință și devoțiune, decât că acum când Dumnezeu l-a învrednicit să ajungă ziua iubilară ca episcop, îi dicem, ca față cu Escelența Sa să se îplinească cuvintele psalmistului, care dice: „Cu lungime de zile-l voi umple pe el, și-i voi arăta lui mântuirea mea“ și mai departe „dreptul să înverdească ca palma și să se înalțe ca codrul Libanului“. Să înflorească și în bătrânețe și să fie în deplină putere și vigoare, ca virtutea și iubirea sa de națiune și patrie să strălucească ca cristalul; iar pietatea, nșuința, modestia, bunătatea și abnegațiunea ce-l caracterizează, să servească de model înaintea vrăstnicilor și urmașilor sei!

T.

Episcopul Michail Pavel, s'a născut la 1827, în comitatul Sătmar. A studiat gimnasiul în Baia-mare, Sătmar și Cașovia, teologia în Viena. Sfințit de preot în 1852, fu numit notar consistorial în Ungvar; înființându-se diecesa Gherlei, la 1857, trecu în diecesa asta, în aceeași calitate, apoi fu numit paroc, protopop și în urmă vicar la Slatina în Maramureș. La 1871 a fost ales deputat dietal, iar în anul următor numit episcop la Gherla și fu sfințit întru episcop de cătră mitropolitul Vancea la 26 ianuarie 1873, adevca tocmai acum-a-două-deci și cinci de ani. La patru ani trecu în diecesa Orădiu, unde prin actele sale filantropice ș-a făcut un nume stimat. Opera sa principală este fondul Pavelian, care se urcă peste jumătate de milion; din acesta s'a înființat școala de fete cu internat în Beiuș, s'a renovat gimnasiul de acolo, adaugându-i-se o aripă nouă, s'a creat fundația de 20.000 fl. la seminariul gr. c. de băeți din Oradea-mare și altele. Un șir de acte filantropice-culturale, cari îi dau dreptul să privească cu mulțumire la viața ce-a petrecut. La mulți ani!

Pecatul și nevinovăția. Tatăl a severșit o crimă. Inse familia lui nu știe asta. El se odihniă în pat și copiii se jucau vesel, când de odată apărură în ușe gen-darmul să-l aresteze.

Punte de asupra Ticinului. Una din căile ferate cele mai importante este linia ce leagă Italia cu Germania. Aceasta trece prin Elveția și ofere călătorilor cele mai admirabile priveliști. Tuneluri, poduri și regiuni romantice, se perendă la tot pasul. Un astfel de punct frumos este și cel înfătoșat prin ilustrația noastră. Trenul pe calca ferată St. Gothard tocmai trece deasupra Ticinului la Salverdo.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare și artistice. *Di D. C. Ollanescu* a scris două satire nouă, pe care le va ceti în viitoarea sesiunea generală a Academiei Române. — *Di Haralamb G. Lecca* scrie o poemă feerică „Amorul și Psyheea“ care va ave trei cânturi, din care două sânt gata; autorul ne-a pus la dispoziție prologul, pe care-l vom publica în nr. viitor. — *Dșoara Agala Bărsescu* a jucat zilele trecute în teatrul german din Cernăuți, aplaudată de multă lume română. — *Statua independenței române.* În camera României s'a propus votarea unei sume de un milion pentru facerea unui monument comemorativ „Independența României“, lucrare grandioasă; se crede că se va vota. — „*Timpul*“ din București iarăș ne-a făcut onoarea d'a reproduce un articol din foaia noastră și anume cel apărut în nr. trecut sub titlul „Când s'a născut Heine“; regretăm inse, că a omis numele autorului.

Premille Academiei Române. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Istoria României de la fundarea Daciei până la finele secolului present pentru usul și întărirea simțemintelor patriotice ale tuturor cetățenilor“. „În această istorie trebuie să reiasă firul conducător al desvoltării statului român, greutățile ce poporul a avut de învins, suferințele ce a îndurat, efectele înfricoșate ale dominațiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susține naționalitatea sa neatinsă, redeșteptarea neamului românesc dovedită prin luptele eroice interne și externe susținute mai ales de la începutul secolului — încununată prin independența redobândită și regatul înălțat de virtutea românească ênsăși, — asigurată pentru vecie, precum va da Dumnezeu, prin succesele și progresele ce poporul va deseversă neincetat“. (Din actul de donațiune.) Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul presentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 septembrie 1905.

Constantin de Stamati-Ciurea. Note critice, de Mihai Teliman. Acesta e titlul unei mici broșuri, ce primim din Cernăuți. În ea, autorul combate nepăsarea publicului și a presei, care a întimpinat cu tăcere cele două volume, de drame și de nuvele, ce Const. de Stamati-Ciurea a publicat în limba română. Românul, scrie dl Teliman, e indolent față de produsele literare ale neamului seu și pace. Noue națiunea și operele ei sânt Hecuba; produsele noastre literare

isvorite din solul sănătos al pământului strămoșesc, sînt fleacuri față de picantele romane franțuzești. Evident deci, că sub astfel de împregiurări literatura noastră numai progresă nu poate. A scrie românește, înseamnă ași a se cufundă în colb și mucegăi. Constantin de Stamati-Ciurea ni dovedește aceasta în mod eclatant. Câtă vreme acest fiu romantic al stepelor băsărăbene a scris și publicat scrierile sale în limba moscovită, publicistica moscovită îl incurgiă, iar Academia din Moscova îl numește membru onorar al ei. Dar opurile lui românești? Au fost trecute la bibliografie, pur și simplu. Și totuși lucrările lui merită toată atențiunea noastră.

Ateneul Român din București. Prima serie a conferințelor de la Ateneul Român din București, ciclul conferințelor istorice, s'a deschis în duminica trecută. Cu asta ocaziune a vorbit dl profesor D. Onciul „Despre constituirea statelor române“. Dsa a vorbit despre timpurile legendare ale statelor și voievozadelor române și s'a ocupat de imperiul lui Ioanișiu, întemeiator al primei dinastii românești. A arătat apoi că originea cuvîntului „Io“ este o prescurtare din „Ioan“, căci precum toți imperatorii romani își diceau „Cesari“, după numele întemeiatorului monarhiei, tot așa toți domnii își diceau Ioan, de la întemeietorul domniei. În sfîrșit conferențiarul dovedește că legenda după care Radu-Negru este întemeietorul statului român, e compusă din elemente perfect adevărate, dar e greșită în ce privește persoana. Nu Radu-Negru este întemeietorul statelor române. Și dacă, recunoscînd acest adevăr, perdem frumoasa figură a lui Radu-Negru, apoi câștigăm în schimb o bogată comoară de adevăruri istorice privitoare la cea mai întunecoasă epocă a istoriei Românilor. Dl Onciul a fost de repetate ori aplaudat.

Despre „Strigoii“ lui Eminescu. În una din conferințele literare ale clubului tinerimei din Cernăuți, colaboratoarea noastră dna Elena Voronca, a cetit, scrie „Patria“, un studiu asupra poeziei „Strigoii“ de Eminescu. Disertanta, dice numitul diar, în acest studiu interesant, care tradă multă erudițiune, a indicat originea strigoilor, citînd mai multe exemple din Edda și din poveștile poporului român, dintre cari mai multe au fost culese de însași disertanta din gura poporului român bucovinean. Ascultătorii au respălit cu vii aplause și felicitări pe disertantă pentru reușitul studiu, care va apăre și în tipar. Secțiunea literară a decis în unanimitate, ca comitetul să propună adunării generale, ca în raportul adunării generale să se facă mențiune onorifică despre disertațiunea dnei E. Voronca. Reproducînd acestea cu plăcere, adaugăm că dna Elena Voronca ne-a trimis nouă spre publicare lucrarea sa, care va și apăre în nr. viitor.

De la Academia Română. Academia a primit dar de la regele Serbiei, un măreț dar. E reproducerea facsimilată a uneia din cele mai vechi evanghelii slavone din secolul al XII-lea. Volumul este admirabil legat. — Dl S'urdza-Scheianu a dăruit Academiei mai multe documente vechi române de la Barnovschi-Vodă etc. — Lucrările de adornare a sălei de ceremonii a Academiei Române sînt foarte înaintate. Viitoarea sesiune academică se va ține în noua sală.

Literatură militară. A apărut în Oradea-mare următoarea lucrare: „Carte de instrucțiune militară, pentru școalele de șargi de infanterin c. și r., compusă de Dimitrie Bardoși locotenent c. și r. în regimentul de infanterie nr. 37“. În prefață autorul ne spune, că lucrarea sa e o întregire a lucrărilor căpitanului S. Blasiu

și a locotenentului N. Stupar; e menită pentru suboficerii români, precum și pentru oficerii din rezervă și pentru voluntarii de un an. La sfîrșit se alătură cinci tabele. Prețul 55 cr. De vîndare la autorul în Oradea-mare, piața mare casa Sonnenwirth.

O nouă operă română. La Teatrul Național din București au început repetițiile operei comice „Nini“, o lucrare originală românească, atât ca libret, cât și ca musică. Prima represintație va fi la 20 ianuarie st. v. Musica este compusă de dl C. Dimitrescu, șeful orchestrei Teatrului Național, iar libretul de un amator

Concert și reprezentație în Beins. Tinerimea studioasă de la gimnasiul superior gr. c. din Beins, a arangiat la 26 ianuarie n., cu ocaziunea jubileului de 25 ani al episcopiei Esc. Sale Michail Pavel, un concert vocal și instrumental. Apoi s'a jucat „Cinel-cinel“ comedie într'un act de V. Alexandri, cu dsoarele Veturia Papp, Viora Ignat, Elena Fabian și dnii Petru Russu și A. Munteanu, studenți. După concert a urmat dans.

Concerte și reprezentații teatrale s'au mai dat ori se mai dau: *La Gurahont* în 17/29 ianuarie, cîntându-se compoziții de Vidu, Porumbescu, Musicescu și Magdu; *la Orlat* în duminica trecută, la 23 ianuarie, s'a dat un concert cu cîntări și declamațiuni, apoi s'a jucat „Cinel-cinel“ de Vasile Alexandri; *la Dera*, meseriașii români au jucat în 9 ianuarie, sub conducerea învățătorului Roșu comedia populară „Sărăcie lucie“ de Iosif Vulcan.

Un bun călindar din România. A apărut „Călindarul ilustrat al „Bibliotecii pentru toți“ pe anul 1898, publicat sub direcția dlui Dumitru Stăncescu, anul III, editura librăriei Storck et Müller. Cuprinde lectură interesantă și ilustrațiuni multe. Prețul 50 bani.

Reviste și diare. *Poavia Pedagogică*, despre care „Telegraful Român“ anunțase că va încetă, va apăre și în viitor; pîn' acuma s'a dat ca supliment la numitul diar, iar de acum își va continua existența în propria editură a dlor Dr. D. P. Barcianu, Dr. Petru Span, D. Comșa și dr. I. Stroia.

C E E N O U ?

Știri personale. *Dșoara Aglaia de Zotta* a adunat la Cernăuți 4 fl. ca amende pentru conversația în limba germană, în folosul internatului de băeți români de acolo; ce comoară s'ar pute adună dacă colectarea aceasta s'ar introduce și aiurea! — *Dl Tit. Vesp. Gheaja* a fost numit de cătră consistoriul arhidieceșan din Sibiiu, protopresbiter al Hașegului. — *Dl Vasile Henzel* Român din Transilvania, fost ofițer în armata austro-ungară, a fost primit în armata română, cu gradul de sublocotenent. — *Dl Ioan Simu*, cleric, implinindu-și oșenda de patru luni, pentru „agitație“, în închisoarea de la Seghedin, mercuri la 26 l. c. a fost eliberat. — *Dl Nicolae Șinca*, preot în Biscaria, a întrunit majoritatea voturilor la alegerea de protopresbiter al Devei.

Jubileul episcopului Mihail Pavel. Mercuri la 14/26 l. c., la a două-deci și cincea aniversare de la sfințirea întru episcop a Esc. Sale Michail Pavel, în catedrala din Oradea-mare s'a serbat un Te-Deum, pontificînd prepositul Teodor Kóváry; asemenea Te-Deumuri s'au ținut în toate bisericile din diecesa Orăđii-mari. Jubilañtul a petrecut ziua aceasta la Slatina în Maramureș.

Costume românești la Londra. Din raportul asociațiunii „Furnica“ a doamnelor române din România, aflăm că anul trecut aceasta asociațiune, cu sediul în București, a vândut mărfuri (țesături și cusături) românești pentru suma de 111.802 lei. Productele industriei casnice românești au luat o dezvoltare foarte mare; străinătatea pe care ce merge apreciază și dă o mai mare atențiune muncii țerancelor române. Astfel vedem că s'a vândut la Londra costume românești și alte obiecte, pentru suma de 18.763 lei 30 bani. Asociațiunea stă sub patronajul reginei Elisabeta, presidenta e dna Elena C. Cornescu, casieră dna Maria C. Bilcescu și secretară dna Sarmisa Alimăniștean.

Reforma calendarului în România. În săptămâna trecută, preotul Tondini de Quarenghi, reprezentantul academei de științe din Bologna, pentru unificarea măsurării timpului, a ținut în aula universității din Iași o conferință prin care a insistat pentru introducerea în România a calendarului practicat de țările din apus. Dsa a prezentat și un proiect, prin care se propune ca să se întrebuițeze ambele date, poșta și telegraful să se servească numai de calendarul nou, tot după aceste să se noteze și toate afacerile de comerț.

Damele sase la monarcul. O sută de dame săseși din Sibiiu, Brașov, Mediaș, Sighișoara, Orăștia, Bistrița și Reghin, doamne și domnișoare, au dus la Majestatea Sa în Viena un memorandum semnat de peste 5000 de doamne și domnișoare sase, prin care roagă pe monarcul să nu sancționeze proiectul de lege privitor la maghiarizarea numelor comunelor. Deputația condusă de dna Fritsch nasc. baronesă Sonnenfeld din Sibiiu, a fost întâmpinată cu ovații de colonia săsească din Viena. Diarele maghiare anunță cu entuziasm, că damele sase n'au fost primite în audiență.

A murit: Nicolae P. Ciurcu, fost comerciant în Brașov, unul din fruntașii români de acolo, la Viena, unde s'a dus să viziteze pe fiul seu, medicul dr. Sterie Ciurcu, în etate de 90 ani.

Abonament pe 1898.

Deschidem abonament nou la **Familia** pe anul curent, cu condițiunile însemnate în fruntea foii și a- nume: pe un an cu 8 fl., pe 1/2 de an cu 4 fl., pe 3 luni cu 2 fl., pentru România pe an cu 20 lei.

Foia noastră va eși și în anul ac sta **regulat, în fiecare duminică, pe 12 pagine** tipărite des.

Va cuprinde nuvele, schițe, piese teatrale, suveniruri de călătorie, poesii, articoli de știință și de petrecere, informațiuni din lumea literară-artistică română și despre mișcările vieții sociale de la noi.

Vom stăruii să putem da cât de multe portrete și ilustrațiuni reușite, atărând numărul și înmulțirea lor de la spriginul ce vom obținem.

Ne rugăm cu insistență ca **abonamentele să se facă plătindu-se regulat înainte**, căci neplătite astfel, ni se incurcă socotelile și ni se fac greutăți. Cu asemenea creditări am perdut mii de florini; de aceea începând din anul curent, numai a celor care le vom trimite foala, cari ne-au respuns abonamentul. Este mai ușor ca cineva să plătească câte 8—4—2 fl., decât să anticipăm noi pentru atâția sute de florini în tipografie, unde avem termine fixe de plătire.

Iar aceia cari nici pe anul trecut n'au respuns încă costul de abonament, poftescă a-și face datoria până la sfârșitul săptămânei viitoare, căci atunci se va sistă espedierea pentru toți.

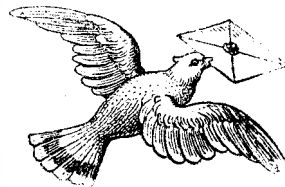
Numere de probă trimitem cu plăcere, dar apoi nu expediam foala decât numai acelor cari ni-o cer.

Ghicitoare ilustrată.

Terminul deslegării e 15 februarie n. Între deslegători se va sorti o carte.

Poșta redacției.

Limbile arice. Lucrare merită ma mult pentru oameni de specialitate, Altele mai potrivite pentru foaia noastră, cu plăcere.

L... Csebes. Ne scrii, că e primul product. Credem.

Spin. Scrisoarea și promisiunile ne-au încântat. Le așteptăm cu dor. Nu înțelegem inse, pentru ce țineti.

să publicăm unele sub pseudonim.

Dnei M. B. în Br. Scoarțe nu avem. Promisiunea ni-a făcut multă plăcere. Numere e reclamate s'au trimis.

Veched. Ne pare bine, că și la acea margine a elementului românesc ve interesați de literatura națională. Cu plăcere ve trimitem foaia.

Dsoarei I. D. în R. Precum vedeți, în nr. acesta am și satisfăcut dorința dv. Numerele s'au trimis.

Beins. Mulțumim. Nu publicăm poesii latinești.

Proprietar, redactor răspundător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor- ce sufer de **boale de plept**, de **boală de apă**, de **mistuire neregulată**, **dure ri de stomac** de **reumatism**, **guturai**, **durere de ochi**, și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii**, se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuițate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin poșta dela farmacia dlui *Dr. Julius Schopper* în Oravița (Krassó-Szörény m.).

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmacie!

7—10

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

TIPOGRAFIA IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.